

НАУКОВИЙ ВІСНИК

КАФЕДРИ ЮНЕСКО КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ЛІНГВІСТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА:
НАУКОВІ ПАРАДИГМИ І СУЧАСНИЙ СВІТ

Філологія • Педагогіка • Психологія

2000
Випуск 1

Київ

Видавничий центр КДЛУ

Видається за рішенням вченої ради
Київського державного лінгвістичного університету
від 26 червня 2000 р.

Редколегія

Головний редактор

академік АПН України, професор Артемчук Г.І.

Заступник головного редактора

кандидат педагогічних наук, доцент Чернуха А.М.

Відповідальний секретар

академік АН ВШ України, доктор філологічних наук, професор Болдирев Р.В.

Члени редколегії

доктор філологічних наук, професор Висоцька Н.О.

доктор філологічних наук, професор Воробйова О.П.

доктор філологічних наук, професор Корбозерова Н.М.

доктор філологічних наук, професор Кочерган М.П.

доктор філологічних наук, професор Омельченко Л.Ф.

доктор філологічних наук, професор Почепцов Г.Г.

доктор філологічних наук, професор Фесенко В.І.

кандидат філологічних наук, професор Дворжецька М.П.

кандидат філологічних наук, доцент Іщенко Н.Г.

кандидат філологічних наук, доцент Назаров С.М.

кандидат філологічних наук, доцент Студенець Г.І.

кандидат філологічних наук, доцент Тищенко О.В.

академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор Євтух М.Б.

доктор педагогічних наук, професор Галузинський В.М.

доктор педагогічних наук, професор Левченко Т.І.

доктор педагогічних наук, професор Ніколаєва С.Ю.

доктор педагогічних наук, професор Плахотник В.М.

кандидат педагогічних наук, доцент Соловей М.І.

доктор психологічних наук, професор Бондаренко О.Ф.

доктор психологічних наук, професор Казміренко В.П.

доктор психологічних наук, професор Старовойтенко О.Б.

доктор психологічних наук, професор Фомічова Л.І.

доктор психологічних наук, професор Чепелева Н.В.

Рецензенти:

академік АН ВШ України, доктор педагогічних наук, професор Майборода В.К.

доктор філологічних наук, професор Жайворонок В.В.

доктор філологічних наук, професор Помірко Р.С.

доктор філологічних наук, професор Халимоненко Г.І.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, імен, прізвищ і посилань та інших даних наукових статей несуть автори публікацій.

Адреса редколегії

Україна, 03680 МСП Київ-5, вул. Червоноармійська, 73
Київський державний лінгвістичний університет

ISBN 966-638-017-X

© 2000 Київський державний лінгвістичний університет

ДЕРЖАВНОГО

ЗМІСТ

Dvorzhetska M.P.

Калита А.А.

Стериополо Е.И.

Ступак И.В.

Петренко І.В.

Taranenko L.I.

Вакуленко М.О.

Терещенко Т.

Палиця Г.С.

Підпригора Ю.Г.

Монжалей Т.К.

Дубова О.А.

Бодрова Т.В.

ЗМІСТ

**МОВОЗНАВСТВО У ГЕНЕТИЧНИХ,
ТИПОЛОГІЧНИХ І СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИХ
ПАРАДИГМАХ ДОСЛІДЖЕННЯ**

<i>Dvorzhetska M.P.</i>	Language education for cultural cooperation.....	7
<i>Калита А.А.</i>	Фонетика. Орфоспія. Орфографія. Просодика. Акустика. Експериментально-фонетичні дослідження: підходи, напрями, аспекти.....	13
<i>Стериополо Е.И.</i>	Система языка: орфоэпия, орфофония.....	21
<i>Ступак И.В.</i>	Особенности фонетической реализации согласного (г) в современном немецком языке.....	42
<i>Петренко І.В.</i>	Соціофонетичний аспект лекційного дискурсу в дидактичній сфері.....	49
<i>Tarapenko L.I.</i>	Prosodic Organization of an English fable.....	57
<i>Вакуленко М.О.</i>	Акустичні характеристики та інваріанти звуків української мови.....	62
<i>Тереценко Т.</i>	Морфологія: граматичні категорії у парадигматичних й синтагматичних параметрах Модифікація перформативних дієслів (на матеріалі німецької мови).....	67
<i>Палиця Г.С.</i>	Структура семантичної координації категорій множинності, локальності й темпоральності у системі дієслів німецької мови.....	74
<i>Підпригора Ю.Г.</i>	Функціональні характеристики категорії заперечення в ітеративній мікросистемі дієслівних перифраз сучасної іспанської мови.....	80
<i>Монжалей Т.К.</i>	Проблеми парадигматики системи і структури граматичних категорій субстантива.....	87
<i>Дубова О.А.</i>	Засоби синтетичного формотворення і зміст категорії стану (на матеріалі української та російської мов).....	99
<i>Бодрова Т.В.</i>	Влияние категорий вида на семантику вторичных глаголов.....	104

МОРФОЛОГІЯ: ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ У ПАРАДИГМАТИЧНИХ Й СИНТАГМАТИЧНИХ ПАРАМЕТРАХ

МОДИФІКАЦІЯ ПЕРФОРМАТИВНИХ ДІЄСЛІВ (на матеріалі німецької мови)

ТЕРЕЩЕНКО Т.

Волинський державний університет

Перформативними називаються дієслова, які номінують іллокутивну силу висловлювання і визначають при цьому, яка саме немовленнева дія виконується.

Аналіз мовного матеріалу сучасної німецької мови дозволяє стверджувати, що багато перформативних дієслів не виявляють частотного вживання в перформативній формі, але регулярно вживаються в сфері дії модального оператора, в якості якого виступають модальні дієслова (конструкції), дієслова та конвенційні конструкції з модальним значенням.

Проблема так званих “обмежених перформативів”, тобто конструкцій модальне дієслово + перформативне дієслово, розглядалась багатьма лінгвістами на матеріалі різних мов. Так, Х. Лі на матеріалі англійської мови виділяє два класи модальних виразів з перформативними дієсловами:

- перформативні мовленнєві акти, що виражають прохання мовця про дозвіл на виконання певної дії;
- перформативні мовленнєві акти, що виражають бажання мовця здійснити певні дії (Lee 1975:105).

Функція модальних дієслів є допоміжною стосовно центрального дієслова і не перешкоджає перформативному функціонуванню мовленнєвого акту, тобто сполучення перформативних дієслів з модальними здатні виступати в якості перформативних формул, але при умові відсутності конфлікту пресупозицій мовця і слухача. Якщо модальне дієслово / конструкція доповнені перформативним дієсловом, прагматична пресупозиція якого передбачає владу мовця, але ця влада не визнається адресатом, виникає конфлікт пресупозицій, що негативно позначається на виконанні запланованої інтенції. Це стосується таких дієслів, як *verurteilen, anklagen, befehlen*.

Перформативні мовленнєві акти з модальними дієсловами розглядаються як модалізовані (Fraser 1975:189), або як такі, що виражають відношення мовця до мовленнєвого акту (Rosengren 1980: 331). Більше того, модалізація перформативного мовленнєвого акту служить для передачі ввічливості в міжособистісній взаємодії (Koch 1986:382). Перформативна формула являє собою у деяких випадках занадто категоричну заяву, яка розглядається як неввічлива, а тому вимагає “пом’якшення” категоричності, що й досягається введенням модального оператора. Це справедливо, наприклад, для функціонування перформативного дієслова *raten*.

Радити – означає, як правило, демонструвати кращу здатність оцінювати ситуацію, що не узгоджується з принципом ввічливості (Беляева 1990:43) і вимагає пом’якшення.

Аналіз прикладів підтверджує думку Ю.Д.Апресяна про те, що перформативні мовленнєві акти з модальними дієсловами/конструкціями зберігають значення перформативності, оскільки в такому випадку модальні оператори втрачають свою

граматичну семантику і можуть трактуватись як метакомунікативні знаки, що сигналізують про дію принципу ввічливості (Апресян 1995). На перший погляд може здатися, що перформативне дієслово виступає в якості валентнісного партнера модального дієслова, однак лише в поверхневій структурі можна розглядати модальні дієслова як носії валентності, а інфінітиви – як їх актанти (Шендельс 1970: 189). На більш глибокому структурному рівні відношення діаметрально протилежні: модальне дієслово модифікує дію, виражену перформативом.

Дослідження довело, що не всі модальні дієслова можуть поєднуватись з проаналізованими перформативними без порушення перформативності. На вибір того чи іншого модального дієслова впливає відношення мовця до мовленнєвого акту, фон мовлення, а також семантика перформативного дієслова. Значення перформативного мовленнєвого акту, в якому можливе вживання різних модальних дієслів, варіюється у відповідності з вибором того чи іншого модального дієслова.

1. Модальне дієслово *können* в індикативі / кон'юнктиві + перформативне дієслово.

1. "Ich kann dir eines versprechen, ich werde ihm das Geld bringen und ihn dann nie mehr treffen" (Heinrich 1976: 110).

Модальне дієслово *können* 'могти, бути в стані' є семантичним оператором з максимально широкою сполучуваністю (Зализняк, Падучева 1989: 133). Мовець вказує не лише на фізичну можливість виконати певну дію, але й виконує її в процесі мовлення, про що свідчить механізм трансформації:

TmS Ich kann dir versprechen ← *S* Ich verspreche dir, de

Tm - Modal - Transformation.

Висловлювання *ich könnt' fast wetten* є ідіоматичним та конвенційним, зафіксованим у словниковій статті дієслова *wetten* та передає впевненість мовця у своєму твердженні.

2. Модальне дієслово *mögen* в кон'юнктиві + перформативне дієслово.

2. "Ich", sagte die Sekretärin zögernd, "ich möchte Sie bitten, diese Frage den Männern zu stellen".

"Gut, können wir machen", sagte Hertwig. "Und Ihnen, Fräulein Richter, möchte ich vorerst danken" (Mager 1973: 46).

3. "Ich bitte um Entschuldigung für mein Eindringen", sagte Destin, "aber auf mein Klingeln meldete sich niemand, die Tür stand offen".

Sie holte tief Luft. "Oh, Monsieur le commissaire! Ich war nur für einen Augenblick hinausgegangen."

"Wie Sie sich denken können, bin ich in dienstlicher Eigenschaft hier", begann er. "Ich möchte Sie bitten, mir noch einmal zu schildern, wie Sie die Nacht zum 21. Luni verbracht haben, in der Madame Arlette ermordet wurde" (Budniok 1980: 127).

4. "Nun möchte ich dich doch bitten, das bleibenzulassen!" sagte der große Klaus; "denn sagst du es noch einmal, so schlage ich dein Pferd vor den Kopf, daß es auf der Stelle tot ist" (Andersen 1980: 28).

Модальне дієслово *mögen* має значення 'мати бажання щось зробити / сказати', але у сполученні з перформативними дієсловами це значення погашається і мовленнєві акти (Зализняк, Падучева 1989: 133; Падучева 1985: 133) сприймаються як перформативи з інтенцією прохання чи подяки. В основі прагматичного значення перформативних мовленнєвих актів, модифікованих модальним дієсловом *mögen* лежить, з однієї сторони, принцип ввічливості, тобто для мовленнєвих актів (Зализняк, Падучева 1989: 133) характерними будуть такі ознаки ситуації спілкування, як офіційна обстановка та високий ступінь соціально-психологічної дистанції між комунікантами. З іншої сторони, модифікація перформативного дієслова *bitten* у мовленнєвих актах (Падучева 1985: 133) не сприяє пом'якшенню

інтенції, а
інтенції в
мовленнєв
свою соці
прохання
свої проф
У пер
автомати
погроза а

3. Модал

5. "Nun
hat, dich di
(Keller 190

6. Unsi
rascht und

"Ich w
habe", br

Семан
дієсловам

mich bei
сприймак

На ві
möchte da

бажання

Модал
інфінітиви

7. "Ich
geben möc

8. Kom
"Im L

Mondland
schlecht m

"Daru

Рідкіс

дієслів по

бути терн

(приклад
здійсненн

виконанн

9. Sie
"Wie g

(Huch 195

Модиф

не є харак

і семанти

характер

питальн

вираженн

на думку

у суспіль

інтенції, а навпаки, перетворює прохання в наказ, причому на таку трансформацію інтенції вказує в обох випадках мовленнєвий контекст: в перформативному мовленнєвому акті мовець, перед тим, як висловити інтенцію, нагадує слухачу про свою соціальну роль у суспільстві – *ich bin in dienstlicher Eigenschaft hier* і тому прохання - наказ йде не власне від його "я", а від людини, яка виконує в даний час свої професійні обов'язки.

У перформативному мовленнєвому акті (Падучева 1985: 133) прохання автоматично перетворюється в наказ замовчати, оскільки далі по контексту йде погроза адресанта застосувати по відношенню до адресата певне покарання.

3. Модальне дієслово *wollen* в індикативі / кон'юнктиві + перформативне дієслово.

5. "Nun *will* ich *wetten*, daß niemand anders als Bertrage selbst diesen Boten hergesandt hat, dich die richtige Spur zu locken, mein lieber Zendeiwand: Das ist mit Händen zu greifen..." (Keller 196: 92).

6. *Unsicher trat sie in die Kabine und schloß die Tür hinter sich, während Brand sich überrascht und befremdet erhob.*

"Ich *wollte* mich bei Ihnen *entschuldigen* - es war sehr häßlich, was ich vorhin gesagt habe", brachte sie leise hervor (Stedtfeld 1983: 30).

Семантика модального дієслова *wollen* нейтралізується перформативними дієсловами, і модалізовані перформативні конструкції типу *ich will wetten; ich wollte mich bei Ihnen entschuldigen* (з модальним дієсловом *wollen* в кон'юнктиві) сприймаються як перформативні складові мовленнєвих актів.

На відміну від модальних перформативних конструкцій *ich möchte bitten; ich möchte danken*, семантика конструкції з модальним дієсловом *wollen* передає не просто бажання мовця щось зробити / сказати, а бажання - намір.

Модальне дієслово може вживатись також у перфекті, або з перфектним інфінітивом, наприклад:

7. "Ich *hab* Sie eigentlich *bitten* wollen, Fräulein Sophie, ob Sie uns nicht einmal einen Wink geben möchten wegen der Holzdiebe" (Fallada 1967, 29).

8. Kommissar: "Könnten Sie mir eine Kopie des Niederländers besorgen?"

"Im Louvre sind Kopisten für Interessanten tätig, aber ob jemand gerade diese Mondlandschaft kopierte, erscheint mir mehr als fraglich. Allerdings läßt sich das von hier aus schlecht machen, ich mußte nach Paris fahren."

"Darum *wollte* ich Sie *gebeten haben*" (Budniok 1980: 73-74).

Рідкість використання таких граматичних форм модальних чи перформативних дієслів пояснюється їх складністю. Вживання претерита модального дієслова може бути територіальним варіантом (приклад №7). Перформативні мовленнєві акти типу (приклад №8) відрізняються категоричністю, де прохання сприймається, як "вже здійснений факт" і не підлягає обговоренню. Адресату швидше приписується виконання перформативної дії.

4. Модальне дієслово *sollen* + перформативне дієслово.

9. Sie hatte noch vieles sagen mögen, aber da kam die Fürstin Esterhazy.

"Wie *sollen* wir Ihnen für diesen unbeschreiblichen Genuß *danken*, Herr van Beethoven!" (Huch 1958: 266).

Модифікація перформативних дієслів модальним дієсловом зобов'язання *sollen* не є характерною для норм сучасної німецької мови. Приймаючи до уваги формальні і семантичні особливості даного перформативного мовленнєвого акту, його слід характеризувати як конвенційний. Використання модального дієслова *sollen* та питально-окличної форми мовленнєвого акту служить, швидше за все, засобом вираження емоційного стану мовця в момент мовлення. Крім того, дія адресата є, на думку мовця, такою, що заслуговує високої оцінки, і адресант, згідно прийнятих у суспільстві норм, просто зобов'язаний висловити свою подяку адресату.

5. Модальне дієслово *müssen* + перформативне дієслово.

10. "Ich muß Ihnen noch danken für die wunderbaren Blumen ...wirklich wunderbare Blumen sind das" (Huch 1958: 41).

11. "Ich würde diesen Vortrag wirklich gern hören, doch jetzt muß ich mich leider verabschieden. Ich habe noch eine Verabredung in meinem Club (Quick 1990: 102).

Модальне дієслово необхідності *müssen* виражає відношення до дії і визначає її як необхідну.

Слід звернути увагу на дві граматично різні структури даного варіанту перформативних мовленнєвих актів. У перформативних мовленнєвих актах (типу прикладів №10 і №11) зберігається ізоморфізм семантичної та синтаксичної ролі адресанта, в іншому випадку цей ізоморфізм може порушуватись.

12. "Ich hoffe, Sie kommen uns öfter besuchen". Sie trocknete ihre Tränen. "Sie müssen mir verzeihen", fuhr sie fort. "Es ist traurig, diejenigen zu verlieren, die einem soviel bedeutet haben" (Holt 1991: 219).

13. Wenn Willingers über Sonntag zu uns kommen, bringen sie ihre Mutter mit. "Du mußt verstehen, Johannes", sagt Herr Willinger, "wir können Mutter nicht allein zu Hause lassen. Du mußt schon verzeihen, daß wir sie mitbringen" (Rösler 1992: 22).

В перформативних мовленнєвих актах (типу прикладів №12 і №13) відсутній ізоморфізм семантичної та синтаксичної ролей адресанта.

Вживаючи модифікатор *müssen* в цих перформативних мовленнєвих актах, мовець передає інтенцію вибачення з ослабленим фактором ввічливості.

Таким чином, тут представлено два різні синтаксичні типи речень з варіаціями в прагматичному значенні, що виражають одну й ту ж інтенцію.

6. Модальне дієслово *dürfen* (в інфінітиві чи кон'юнктиві) + перформативне дієслово.

14. "Darf ich Sie für einen der nächsten Tage zu einem Abendbummel durch Paris einladen?" (Letsche 1981: 80).

15. "Was trinkt man in einer Pub?"

"Man trinkt Bass Porter, Bulldog Pale Ale und natürlich Tee mit viel Zucker und Sahne.

Und wenn ich einen Vorschlag machen darf, dann essen wir Lammkoteletts mit Pfefferminzsoße" (Walldorf 1973: 136).

16. *Dürfte* ich Sie (darum) *bitten*, in diesem Raum nicht zu rauchen!

Для перформативних мовленнєвих актів з інтенцією запрошення типовою структурною формою є питальне речення, модифіковане модальним дієсловом *dürfen*, що є додатковим способом інтенсифікації ввічливості зі сторони адресанта, оскільки форма запитання передбачає, як відмічалось, деяку невпевненість мовця щодо доречності свого запрошення.

Модалізована перформативна конструкція *darf ich Sie einladen?* виконує в експліцитному конвенційному перформативі функцію індикатора, який домінує над граматичною структурою.

У перформативному мовленнєвому акті (типу прикладу №15) головним реченням виступає пропозиція, підрядним умови – перформативна сила, модифікована модальним дієсловом *dürfen*.

На перший погляд вищенаведені структури є подвійними перформатами:

– мовець просить дозволу запросити співрозмовника на прогулянку, як у перформативному мовленнєвому акті (типу прикладу №14), чи щось запропонувати, як у перформативному мовленнєвому акті (типу прикладу №15), що формально передається модальним дієсловом *dürfen*;

– мовець виражає інтенцію запрошення / пропозиції, що передається перформативним дієсловом *einladen* та перформативним виразом *einen Vorschlag machen*, відповідно.

Виходячи з мовленнєві акти запрошення чи п можливість тра Abendbummel durc Abendbummel durc

де *Tf* - Frage. З точки зор мовленнєвих акт спілкуванню зай з метою підкресл слухача, викори

Використанн кон'юнктивної і дистантність у с

7. Дієсло

Варіантною модифікації пер що експлікує не адресата слідув

17. "Flora", s nicht in die Ange

У даному здійснюється з синоніма *empfel*

Експлікація категоричний х

Категоричн вираження пор імплікує намір наприклад:

18. "Darf ich der vergißt, wer möglicherweise

у сн

19. Thomas s größter Wichtig 1960: 315).

20. Nach de zuzuschreiben", danken" (Holt

21. "Und w vernünftigen *Va* versuchen uns v

Механізм №19 і №20) модифіковані необхідність і

Виходячи з мовного досвіду, та завдяки когнітивним умовиводам адресат розуміє мовленнєві акти (типу прикладу №14 і №15) як такі, що виражають лише інтенцію запрошення чи пропозицію, без попереднього запиту про дозвіл. Це пояснюється можливістю трансформації: *TfTmS* *Darf ich Sie für einen der nächsten Tage zu einem Abendbummel durch Paris einladen?* ← *S* *Ich lade Sie für einen der nächsten Tage zu einem Abendbummel durch Paris ein,*

де *Tf* - Frage - Transformation.

З точки зору стилістичного забарвлення даний варіант перформативних мовленнєвих актів типовий лише для комунікативних ситуацій, в яких партнери по спілкуванню займають нерівні в соціальній ієрархії позиції, або ж використовується з метою підкреслення офіційності; у будь-якому випадку, коли мовець звертається до слухача, використовуючи ввічливу форму *Sie*.

Використання в перформативному мовленнєвому акті (типу прикладу №16) кон'юнктивної претеритальної форми модального дієслова *dürfen* - *dürfte* збільшує дистантність у стосунках комунікантів.

7. Дієслово *lassen* з модальним значенням + перформативне дієслово.

Варіантною особливістю перформативів з інтенцією поради є можливість модифікації перформативного дієслова дієсловом з модальним значенням - *lassen*, що експлікує не лише бажання адресанта дати пораду, але й його бажання спонукати адресата слідувати цій пораді. Наприклад:

17. "*Flora*", *sagte ich ernst* "*lassen Sie sich von mir raten. Ich empfehle Ihnen, den Detektiv nicht in die Angelegenheit zu ziehen*" (*Christie* 1987: 63).

У даному випадку має місце подвійна експлікація перформативної сили, яка здійснюється за допомогою модифікованого ядерного дієслова *raten* та його синоніма *empfehlen*.

Експлікація перформативної сили сполученням *lassen* + *Vperf.* має більш категоричний характер.

Категоричність висловлювання стає явною, якщо порівняти цю форму вираження поради з іншою, де вживається модальне дієслово *dürfen*, і порада не імплікує намір адресанта спонукати адресата обов'язково прийняти його пораду, наприклад:

18. "*Darf ich Ihnen einen Rat geben. Dr. Brand? Wenn Sie noch den Narren spielen wollen, der vergißt, wer den Krieg verloren hat, so könnten die Reeder aufmerksam werden und Sie möglicherweise schneller wieder nach Hause befördern, als Ihnen lieb ist*" (*Stedtfeld* 1983: 29).

8. *V perf.* (дієслівні словосполучення) в інфінітиві

у складі активної модальної конструкції *haben* + *zu* + *Infinitiv*.

19. *Thomas sagte heiser*: "*Herr Oberst, hier ist Lieven. Ich habe Ihnen einen Vorschlag von großer Wichtigkeit zu machen. Sie können jetzt Herrn Admiral Canaris zu verständigen*" (*Simmel* 1960: 315).

20. *Nach der Ausstellung hatte er diverse Aufträge bekommen*. "*Das ist Ihrem Porträt zuzuschreiben*", *sagte er*. "*Es hat soviel Aufmerksamkeit erregt. Darum habe ich Ihnen zu danken*" (*Holt* 1991: 253).

21. "*Und was sollen wir tun? fragte er ratlos. Ich hatte für den Moment nur einen vernünftigen Vorschlag zu machen*", *sagte Boris*. "*Wir versuchen alle uns zu beruhigen. Wir versuchen uns wie normale Menschen zu benehmen*".

Механізм функціонування перформативних мовленнєвих актів (типу прикладу №19 і №20) в чомусь подібний до механізму функціонування перформативів, модифікованих модальним дієсловом *müssen*, тобто мовець підсвідомо відчуває необхідність вербальної дії.

TmS Ich habe Ihnen einen Vorschlag zu machen ← *TITmS Ich muß Ihnen einen Vorschlag zu machen* ← *S Ich mache Ihnen einen Vorschlag.*

de *TI - Lexik - Transformation.*

Комунікативно-прагматична характеристика мовленнєвого акту (типу прикладу №21) з перформативною складовою, модифікованою конструкцією 'haben (Konj.) +zu+Infinitiv' співпадає з характеристикою мовленнєвих актів, перформативна сила яких представлена у формі кондиціоналіса перформативного дієслова *vorschlagen*: 'ich würde vorschlagen uns alle zu beruhigen'. Вживання кон'юнктиву як в одному, так і в другому випадку надає мовленнєвому акту офіційного звучання, підкреслює підвищену ввічливість адресанта.

9. V perf в інфінітиві у складі пасивної конструкції *sein+zu+Infinitiv*.

22. *Die Aufnahme guter Beziehungen ist zu empfehlen* (DRS, 93).

Перформативний мовлений акт (типу прикладу №22) є трансформом перформативної конструкції з модальним дієсловом *müssen* (або *können*).

TrpS Die Aufnahme guter Beziehungen ist zu empfehlen ← *S Die Aufnahme guter Beziehungen muß (kann) empfohlen werden.*

Пасивна форма свідчить перш за все про важливість та інформаційну цінність пацієнса (семантичного об'єкта дії) та самої дії. Модифікація перформативних дієслів пасивною конструкцією *sein + zu + Infinitiv* характерна для ділового та офіційного мовлення.

Таким чином, аналіз мовного матеріалу свідчить про те, що перформативні мовленнєві акти з модальними дієсловами /конструкціями зберігають значення перформативності, оскільки в такому випадку модальні оператори втрачають свою граматичну семантику і можуть трактуватись як метакомунікативні знаки, що сигналізують про дію принципу ввічливості.

ЛІТЕРАТУРА

Апресян Ю.Д. (1995). Перформативы в грамматике и в словаре // Избранные труды: В 2 т. – М.: Школа "Языки русской культуры". – С.199–217.

Беляева Е.И. (1990). Принцип вежливости в вопросительных речевых актах // Иностранные языки в школе. – № 1. – С. 43–47.

Зализняк А.А., Падучева Е.В. (1989). Предикаты пропозициональной установки в модальном контексте // Логический анализ языка: Проблемы интенциональных и прагматических контекстов. – М. – С. 92–133.

Падучева Е.В. (1985). Высказывание и его соотнесенность с действительностью. – М.: Наука. – 270 с.

Шендельс Е.И. (1970). Многозначность и синонимия в грамматике. – М.: Высшая школа. – 204 с.

Fraser B. (1975). Hedged Performatives // Syntax and Semantics. – N.J.: Academic Press. – Vol.3. – P.187–209.

Koch W. (1986). Das Modalverb als Handlungsevaluator // ZPSK. – № 3. – S. 381–392.

Lee Ch. (1975). Embedded Performatives // Language Journal of the linguistic Society of America. – Vol. 51. – № 1. – P. 105–108.

Rosengren J. (1980). The Indirect Speech Acts // Wege zur Universalienforschung. – Tübingen: Max Niemeyer Verlag. – S. 462–468.

ДЖЕРЕЛА

Andersen Ch.
Budniok D.R.
Mitteldeutscher V
Christie A. (1
Fallada (196
Heinrich W.
Loening Verlag.
Holt V. (1991
Huch F. (195
Keller G. (19
Letsche C. (1
Mager H. (1
Quick A. (19
Rösler I.H. (1
Simmel J.M
Verlag. – 547 s
Stedtfeld G.
Walldorf H.
Verlag. – 210 s.

